УДК: 314.116(497.7:23)"2002"

ПОПУЛАЦИСКО-ПРОСТОРНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛБИТЕ ОД РИДСКО-ПЛАНИНСКИТЕ ОБЛАСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Никола В. ДИМИТРОВ
Факултет за туризам и бизнис логистика
Факултет за природни и технички науки, Катедра за географија
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип; nikola.dimitrov@ugd.edu.mk

ИЗВОД

Во трудот се наведени основни популациско-просторни карактеристики на населбите од ридско-планинските подрачја по статистички плански региони. Главно место во текстот има бројот и поделбата на населбите по површина и по големина по број на жители. Во оформување на ракописот е користен статистичко-квантитативен метод од кој произлегуваат извесни резултати и заклучоци. Составен дел на ракописот се повеќе табели, кои содржат податоци за понатамошни истражувања. Заклучните размислувања се насочени кон утврдување на причините и на последиците од состојбата во која се наоѓа најголем дел од ридско-планинските населби и области во Република Македонија и давање насоки за надминување на дел од проблемите.

Клучни зборови: демогеографија, населби, ридско-планински области, стратегија.

ABSTRACT

The paper outlined the basic population-spatiial characteristics of settlements from mountainous areas by statistical regions. Main place of the text and a number of settlements division by area and the largest number of people. In shaping the manuscript used is statistical-quantitative method which results in some results and conclusions. An integral part of the manuscript are more tables containing data for further research. Concluding thoughts are directed towaeds determining the causes and consequences of the situation they are in most of the mountainous areas in the country, and guidance to overcome some of the problems.

Keywords: demogeography, settlements, hilly-mountainous areas, strategy.

ВОВЕД

Република Македонија е ридско-планинска земја, во која ридско-планинскиот релјеф зафаќа површина од 20 813 km² или 81% од територијата на државата (Стојмилов, 2003), а според друг извор, површина од 19 853 km² со учество од 79,7% (Маркоски, 1998).

Населбите во РМ, според орографските услови, се поделени во три групи: рамничарски, ридски и планински. Исто така, за бројот на населбите, според орографските услови, располагаме со различни податоци. Имено, според Панов (1998) од вкупно 1590 селски населби, 584 се рамнински (36,7%), 632 ридски (39,8%) и 374 планински села (23,5%), или заедно ридско-планински се 1006 селски населби (63,3%). Ако ги додадеме и градските населби, вкупниот број населби изнесува 1619 (сп. пописот од 1994 г.), додека пак, според Стојмилов (2005), во 2002 година, од вкупно 1616 села, 801 село се рамнински (49,6%), ридски се 533 (33%), а останатите 282 (17,4%) се планински села или ридско-планински се 815 селски населби (50,4%). Податоците за вкупниот број населби, според Поповски, Селмани и Панов (Поповски, Селмани, Панов, 2006) изнесува 1621 населба, плус 146 раселени или севкупно 1767 населби, додека пак, според Државниот завод за статистика (ДЗС, 2008) вкупниот број населби изнесува 1767 (заедно со 155 раселени населби), но ако кон нив се додадат и десетте скопски населби, тогаш вкупниот број изнесува 1777 населби. Така, ако од вкупниот број населби (1777) ги одземеме раселените и десетте скопски населби, тогаш вкупниот број изнесува 1612 населби.

Нашите истражувања[1] за бројот на населби според орографски услови го покажаа следното: од вкупниот број 1777 населби, рамнински се 722, (40,6%), ридски – 659 (37,1%) и планински – 396 населби (со учесво во вкупниот број населби од 22,3%), или заедно, бројот на ридско-планински населби изнесува 1055 со учество од 59,4% во вкупниот број населби во Република Македонија (Види табели).

ПРОСТОРНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РИДСКО-ПЛАНИНСКИТЕ НАСЕЛБИ

Во недостаток на понови податоци, за катастарските површини по населби, во нашата анализа, за површините на 1055-те ридско-планин-

[1] Овој труд е второ продолжение од претходниот со наслов „Демогеографски проблеми и перспективи на населбите во ридско-планинските области во Република Македонија", презентиран на Меѓунродната конференција на тема: „Проблеми и перспективи на ридско-планинските области", одржан во Охрид 12 – 15.10.2013 г. (Problems and perspectives of the hilly-mountain areas, Ohrid, 12-15.IX.2013).

ски населби, ги користиме податоците од 1980 година (РГЗ, 1982). Во рамките на дозволениот простор, изнесуваме коментари и анализи, за кои сметаме дека се важни, а се поткрепени со неколку табели. Во табеларните прегледи се дадени податоци за вкупниот број на ридско-планинските населби, потоа бројот на раселени населби, поделбата на населбите според големина и површината на нивните атари и тоа за два статистички пописи, 1961 и 2002 година.

Од Табела 1, орографски гледано, ридско-планинскиот простор зафаќа површина од 16833,7 km^2 (со учество од 67,6% во вкупната површина на РМ), во кој се среќаваат 1055 ридско-планински населби (со учество од 59,4% во вкупниот број населби). Според податоците од 1961 година, најголем број на ридско-планински населби се среќаваат во Југозападниот статистичко плански регион и тоа 196, (со учество од 18,6% во вкупниот број ридско-планински населби), а потоа следат Пелагонискиот – со 173 населби (16,4%), Североисточниот – со 146 (13,8%), а најмал број од 72 ридско-планински населби (6,8%) се среќаваат во Скопскиот статистичко плански регион. Гледано според вкупната површина, најголемо учество во ридско-планинскиот простор има Полошкиот статистичко плански регион (79,5%), потоа следат: Југозападниот (77,7%), Североисточниот (76,3%), Источниот (75,0%), Скопскиот (70,8%), Вардарскиот (62,3%), Пелагонискиот (61,9%) и Југоисточниот регион (55,4%). Во вкупниот број населби ридско-планинските населби имаат најголемо учество во Северозападниот регион – со 76%, а потоа следат: Југозападниот статистичко плански регион со учество од 68,5%, Полошкиот со 66,3%, Источниот со 62,4%, Скопскиот со 56,7%, Вардарскиот со 55,1%, Пелагонискиот со 50,6% и Југоисточниот статистичко плански регион со 49,2%. Интересно за подвлекување е тоа дека 76 општини имаат ридско-планински населби, а само 8 општини се без ридско-планински населби.[2]

Резимирано од Табела 2 за бројот на ридско-планински населби и нивниот број по големина на жители и по површина, би го подвлекле следното: Вкупно земено, бројот на раселени населби изнесува 32 (3,0%), кои заземаат површина од 233,1 km^2 (1,4%), потоа следат 104 населби (9,8%) со големина од 1 до 100 жители и површина од 1002,2 km^2 (5,9%), па 330 населби (31,3%) со број на жители од 101 до 300 жители и површина од 3687,2 km^2 (21,9%), 245 населби (23,2%) со број на жители од 301 до 500 жители и површина од 4045 km^2 (24,0%), 199 населби (18,8%) со број на жители од 501 до 800 жители и површина од 3813,7 km^2 (22,6%) итн.

Резимирано од Табела 3 за бројот на ридско-планински населби и нивниот број по број на жители и по површина, би го подвлекле след-

---

[2] Општини без ридско-планински населби се: Аеродром, Богданци, Илинден, Карпош, Кисела Вода, Центар, Чаир и Шуто Оризари.

ното: Бројната состојба на ридско-планинските населби во 2002 година, споредено со 1961 година, е значително променета, така што бројот на раселени населби се зголемил на 100 (со 9,5% учество во вкупниот број ридско-планински населби), со вкупна површина од 1218,6 km^2 (7,2% од вкупната површина) или зголемување во бројот на населби за 68 населби или за 3 пати, а површината за 985,5 km^2 или за 5 пати. Потоа, следат населбите со големина од 1 до 100 жители, чиј број се зголемил и изнесува 517 населби (49,0%) со површина од 7712,7 km^2 (45,8%), т.е споредено со 1961 година, нивниот број се зголемил за 413 населби или за 4 пати, а површината за 6710,5 km^2 или за 7 пати. Додека, населбите од 101 до 300 жители се намалиле на 187, односно за 143 населби, т.е за приближно 2 пати, а со тоа следи и намалувањето на површината од 2972,1 km^2, т.е за 715,1 km^2 или 19,4% итн. (Види: Табела 2 и 3) Ваквите промени во бројот на ридско-планински населби и нивната површината се должи на интензивните емиграциски процеси, кои во континуитет, половина век се секојдневие во Република Македонија. Особено интензивни емиграциски текови регистираме во Пелагонискиот статистички регион, Североисточниот, Југоисточниот и останатите, а додека позитивно салдо на миграции имат само Скопскиот и Полошкиот статистички регион.

ПОПУЛАЦИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РИДСКО-ПЛАНИНСКИТЕ НАСЕЛБИ

Во анализата за популациските карактеристики на 1055-те ридско-планински населби користиме статистички податоци од пописите од 1961 и од 2002 година. Во табеларните прегледи се дадени податоци за вкупниот број на ридско-планинските населби, потоа бројот на раселени населбии поделба на населбите според големина и бројот на жители за двата наведени пописи.

Податоците од табелите 4, 5 и 6, за состојбата со населението во ридско-планинските населби, покажуваат дека за период од 40 години (1961–2002 г.)[3], вкупното население во ридско-планинските области се намалило за 101 627 жители или за 19,3%, со индекс од 80,7. Најголемо намалување на население од ридско-планинските предели, во апсолутни бројки, се забележува во Пелагонискиот регион од -47,869 жители, со индекс од 36,9 или намалување од -63,1%, потоа следат Североисточниот регион од -32 689 жители, односно -44,2%, па Југозападниот, Вардарскиот, Југоисточниот и Источниот регион. Единствено позитивен миграционен тренд имаат ридско-планинските населби од Скопскиот, со зголемување од 4921 жители, т.е од 11,9% и

[3] Статистичките податоци во трудот се за 1961 и за 2002 г., бидејќи пописот од 2011 г. не се реализира.

индекс од 111,9 и Полошкиот, со апсолутен пораст од 7153 жители, односно 10,6% и индекс од 110,6.

Во истите табели, за бројот на населби и бројот на жители во ридско-планинските области се констатира дека бројот на жители во населбите од 1 до 100 жители се зголемил од 5924 на 17041 жители, што претставува разлика од 11 117 жители, или за 187,7%, т.е просечно, по населба, во 1961 година паѓало по 56,4 жители, а во 2002 година – по 32,9 жители, или намалување од 23,5 жители. Значително намалување од 50 до 60% се забележува кај населбите со број на жители од 101 до 300 (-36 124 жит., или -52,5%), од 301 до 500 жит. (-62 369 жит., или -67,9%), од 501 до 800 жит. (-81 820 жит., или -64,2%), од 801 до 1000 жит. (-35 933 жит., или 62,7%), а помало кај населбите од 1 001 до 2000 жит. (-25 598 жит. или -28,0%). Значително зголемување на населението имаат населбите од 2 001 до 3000 жители (11 774 жит. или за 79,2%), од 3001 до 5000 жит. (14 677 жит. или за 126,7%), од 5 001 до 10 000 жит. (29 481 жит. или за 466,2%) и населбите со над 10 001 жители (69 168 жит. или зголемување за 146,2%).

Ако се анализираат податоците за големината на населбите според бројот на жители по статистички региони, состојбите се загрижувачки во: Пелагонискиот, Источниот, Југозападниот и Североисточниот статистички регион. Имено, во Пелагонискот, бројот на населби со од 1 до 100 жители се зголемил од 13 на 97, а паралелно се зголемил и бројот на жители од 676 на 3349 жители, додека пак, просекот на жители по населба се намалил од 52 жители на 34,5 жители по населба. Слична е состојбата и со Источниот, Југозападниот и Североисточниот регион. Овие т.н. мали населби по број на жители се зафатени со интензивен процес на празнење т.е. изумирање.

Со овие бројки се потврдува претходно кажаното за емиграцијата, првенствено на руралните населби од ридско-планинските области, што доведе до значително зголемување на населбите од 1 до 100 жители, но и на дел од останатите. Додека пак, како спротивност, се имиграциските процеси што доведоа до зголемување на населението во поголемите населби од над 2001 жител, а особено во урбаните ридско-планински населби, како што се: Штип, Велес, Дебар, Крива Паланка, Кратово, Крушево, Пехчево и Берово.[4]

Во Табела 6, како последица на претходните процеси е регистрирано намалување и во густината на населеност. Така, во наведениот период (1961/2002), вкупната густина на населеност во ридско-планинс-

[4] Над десетина градски населби во РМ (Куманово, Битола, Прилеп, Охрид,Кичево, Тетово, Гостивар, Свети Николе, Скопје, Струмица, Валандово, Пробиштип, и други) иако дел од својата урабана зона има ридски карактер, поголемиот нивен дел припаѓа во рамнинската зона и тие се вбројуваат во рамнински или пак во рамнинско-ридски градови. Па оттука,овие градови не се предмет на наша анализа.

ките области се намалила од 31,3 ж/km^2 на 25,3 ж/km^2 или за 6 ж/km^2. Гледано по статистички региони, најголемо намалување на густината на населеност е регистрирана во Североисточниот статистички регион од 41,4 на 23,1 или за 18,3 ж/km^2, и во Пелагонискиот со намалување од 26,1 на 9,6 или за 16,5 ж/km^2, додека пак, кај останатите статистички региони, намалувањето на густината се движи, во Југоистиочниот од 5,8 ж/km^2, во Југозападниот од 5 ж/km^2, Вардарскиот од 4,5 ж/km^2 и во Источниот статистички регион од само 0,2 ж/km^2. Зголемување во густината на населеност во ридско-планинските области е регистрирано во Скопскиот – од 36,6 на 40,9 или за 4,4 ж/km^2 и во Полошкиот статистички регион – од 35,0 на 38,7 или за 3,7 ж/km^2. Се разбира, сите наведени процеси се резултат на негативни демографски процеси, т.е на емиграциските текови, ниските стапки на наталитет и на природен прираст.

Во табелите 7 и 8 се сумирани сите показатели, гледано во поголеми макрорегиони во Македонија, односно, во: Повардарието, Источниот и Западниот дел од РМ. Наведените табели го потврдуваат намалувањето на популацијата, густината на населеност и другите негативни демографски трендови.

Во табелите 9 и 10 се изнесени податоци за ридско-планинските урбани и рурални населби, нивната површина и население, гледано по статистички региони и по макрорегиони во Република Македонија. Резимирано, од вкупниот број ридско-планински населби, само 8 се урбани, од кои 5 се ридски (Штип, Велес, Дебар, Крива Палнака и Кратово), а 3 се планински (Крушево, Пехчево и Берово). Во ридско-планинскиот простор, урбаните населби зафаќаат површина од само 353,4 km^2 или 2,1% наспроти руралните со 16 480,4 km^2 со учество од 97,9%.Додека пак, во вкупното население од ридско-планинските населби, урбаните учествуваат со 138 980 жители или со 32,0%, а руралните ридско-планински населби со 295 284жители или 68,0%.

ЗАКЛУЧОК

Генерално земено, со исклучок на Скопскиот и на Полошкиот регион, поради континуираниот механички прилив и позитивниот природен прираст, кои бележат демографски пораст, во останатите статистички региони, веќе половина век, со поголем или со помал интензитет, се одвиваат демографски процеси на намалување на бројот на население, бројот на раселени населби, неповолна демографска структура и слично.[5]

---

[5] Авторот, останатите демогеографски показатели за ридско-планинските области во Република Македонија (национална структура, економски белези и сл.) планира да ги објави во наредниот број на Географски разгледи.

Проблемите во ридско-планинските области во Република Македонија, не се само популациски, туку и инфраструктурни, економски, социјални и други. Сепак, доколку за подолг временски период се имплементираат разни стратегии за популациска политика, инвестирање во развој на руралниот простор, модернизирање на: земјоделието, шумарството, селското стопанство, руралниот туризам, производство на еколошка храна, изградба и осовременување на: сообраќајната, водоводната, кумуналната, електричната и друга инфраструктура, подобрување во социјално-културната сфера, тогаш, иднината за трансформација и економски развој, не само на ридско-планинските простори, туку, во целина на Република Македонија, е обезбедена.

ЛИТЕРАТУРА

Стојмилов А. (2003): Физичка географија на Република Македонија, Скопје.

Маркоски Б. (1998): Хипсометрија на просторот и населеноста во Република Македонија, картографски метод, Скопје.

Панов М. (1998): Енциклопедија на селата во Република Македонија, Скопје.

Стојмилов А. (2005): Социоекономска географија на Република Македонија, Скопје.

Поповски В., Селмани А., Панов Н. (2006): Општините во Република Македонија, ИДБЦ, Скопје.

РГЗ (1982): СР Македонија низ катастарска евиденција, Скопје.

ДЗС (2008): Номенклатура на територијалните единици за статистика на Република Македонија – НТЕЦ (1.8.8.01 Класификација, методологија, номенклатури и стандарди), Скопје.

ДЗС (2004): Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002, Дефинитивни податоци по населени места – Книга X, Скопје.

ЗСНРМ (1962): Население и домаќинства во НР Македонија по населби (Според пописите од 1948, 1953, 1961 година), Скопје.

POPULATION-SPATIAL CHARACTERISTICS OF THE SETTLEMENTS IN THE HILLY-MOUNTAINOUS AREAS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Nikola V. DIMITROV

SUMMARY

Hilly-mountainous areas in the country, for half a century, faced with negative population, infrastructure, economic, social and other problems. If the field implement strategies for population policy, development of rural areas, modernization of agriculture, forestry, rural economy, rural tourism, ecological food producation, construction and modernization of transport, water, utility, electicity and other infrastructure improvements in social-cultural sphere, then the future for transformation and economic development not only hilly-mountainous areas, but the whole of Macedonia in provided.

ПРИЛОЗИ

Табела 1. Број на општини, населби и вкупна површина според орографски услови, гледано по статистички плански региони и вкупно во Република Македонија.

Статистички плански регион	**Вк. опш. со рид.-план. релј.**	**Вк. нас. во ридс-пл. општ.**	**Од тоа – рид.-план. насел. (%)**	**Вкуп. површина на општините %**	**Според орографски услови**			**Ридско-пл. простор, повр. во км^2 и учество во %**
					Рамн.	**Ридски**	**План.**	
Скопски	10	127	72 (56,7)	1594 (100)	464,9	677,4	451,7	1129,1 (70,8)
Полошки	9	184	122 (66,3)	2416,2 (100)	494,7	460,9	1460,6	1921,5 (79,5)
Југозападен	13	286	196 (68,5)	3290,5 (100)	733,9	1057,7	1498,9	2556,6 (77,7)
Пелагониски	9	342	173 (50,6)	4686,9 (100)	1784,1	1915,5	987,3	2902,8 (61,9)
Вардарски	9	216	119 (55,1)	3914,8 (100)	1474,3	1877,7	562,8	2440,5 (62,3)
Североисточен	6	192	146 (76,0)	2335,6 (100)	552	1022,6	761	1783,6 (76,3)
Источен	11	218	136 (62,4)	3512,5 (100)	876,8	1885,9	749,8	2635,7 (75,0)
Југоисточен	9	185	91 (49,2)	2643,1 (100)	1179,1	992,1	471,9	1464 (55,4)
ВКУПНО	**76 (90,5%)**	**1750 (98,7%) (100%)**	**1055 (59,5%) (60,3%)**	**24393,6* (94,8%) (100%)**	**7559,8 29,4% 31,0%**	**9889,8 38,4% 40,5%**	**6944 27,0% 28,5%**	**16833,8 69,0%**

* Без водени површини и општини без ридско-планински населби; Извор: ДЗС; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 2. Број на ридско-планински населби, број на жители и површина на атар, по статистички плански-региони во Р Македонија, според пописот од 1961 година.

Статист. плански регион	**Вкупно број на ридско-планински населби со вкупна површина**		**Број на ридско-планински населби по големина, број на жители и површина на атарот**										
			раселени	**Од 1 до 100 ж.**	**101 – 300 ж.**	**301 – 500 ж.**	**501 – 800ж.**	**801 – 1000 ж.**	**1001 – 2000 ж.**	**2001 – 3000 ж.**	**3001 – 5000 ж.**	**5001 – 10000 ж.**	**над 10 001 ж.**
Скопски	Број	72	0	3	14	18	21	8	8	0	0	0	0
Скопски	Површ.	1129,1	0	18,8	168,2	239,1	352,0	137,3	213,2	0	0	0	0
Полошки	Број	122	5	9	36	12	32	15	11	1	1	0	0
Полошки	Површ.	1921,5	32,7	98,2	530,1	139,4	552,9	319,9	210,8	10,3	27,2	0	0
Југозападен	Број	196	5	17	71	44	34	10	11	3	0	1	0
Југозападен	Површ.	2556,6	0	82,4	652,0	689,2	601,4	198,5	234,3	86,4	0	12,4	0
Пелагони.	Број	173	4	13	62	48	26	9	9	1	1	0	0
Пелагони.	Површ.	2902,8	49,2	150,3	666,8	825,6	579,4	246,0	334,7	27,8	23,0	0	0
Вардарски	Број	119	5	16	39	34	19	2	3	0	0	0	1
Вардарски	Површ.	2440,5	92,4	184,6	618,3	888,8	482,0	31,4	81,5	0	0	0	61,5
Североист.	Број	146	1	5	42	65	32	9	10	2	0	0	0
Североист.	Површ.	1783,6	5,2	16,7	374,8	481,0	485,8	151,7	249,6	18,7	0	0	0
Источен	Број	136	6	16	43	26	21	9	12	1	1	0	1
Источен	Површ.	2635,7	26,0	119,7	431,4	364,0	437,0	304,9	664,5	133,3	120,0	0	34,9
Југоист.	Број	91	6	25	23	18	16	3	2	0	0	0	0
Југоист.	Површ.	1464,0	27,6	331,5	245,5	417,4	323,2	70,3	48,5	0	0	0	0
ВКУПНО	**Број**	**1055**	**32**	**104**	**330**	**245**	**199**	**65**	**66**	**8**	**3**	**1**	**2**
ВКУПНО	**Површ.**	**16833,8**	**233,1**	**1002,2**	**3687,2**	**4045**	**3813,7**	**1460**	**2037,1**	**276,5**	**170,2**	**12,4**	**96,4**

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 3. Број на ридско-планински населби, број на жители и површина на атар, по статистички плански региони во Р Македонија, според пописот од 2002 година.

Статист. плански регион	**Вкупно ридско-планин. насел.**		**Број на населби според големина - број на жители и површина на атарот на населите**										
			раселени	**Од 1 до 100 ж.**	**101 – 300 ж.**	**301 – 500 ж.**	**501 – 800 ж.**	**801 – 1000 ж.**	**1001 – 2000 ж.**	**2001 – 3000 ж.**	**3001 – 5000 ж.**	**5001 – 10000 ж.**	**над 10001 ж.**
Скопски	Број	72	3	20	11	7	11	5	10	3	1	1	0
Скопски	Пов	1129,1	25,6	372,3	121,4	97,5	245,4	66,3	103,7	47,6	39,4	9,9	0
Полошки	Број	122	13	37	12	9	17	8	19	4	2	1	0
Полошки	Пов	1921,5	129,6	716,8	117,8	97,3	268,7	134,0	361,3	52,8	16,0	27,2	0
Југозапад.	Број	196	11	109	34	9	14	3	8	5	2	1	1
Југозапад.	Пов	2556,6	51,8	1440,9	442,8	103,0	219,6	25,8	100,3	94,8	45,2	20,0	12,4
Пелагон.	Број	173	17	97	44	9	2	0	1	1	1	1	0
Пелагон.	Пов	2902,8	203,3	1693,1	776,9	108,7	27,8	0	24,4	27,8	17,8	23,0	0
Вардарски	Број	119	23	75	9	4	4	1	2	0	0	0	1
Вардарски	Пов	2440,5	448,7	1457,7	237,2	68,1	90,9	30,5	45,9	0	0	0	61,5
Североі.	Број	146	2	84	43	9	4	0	2	0	0	1	1
Североі.	Пов	1783,6	18,2	813,5	656,7	145,1	89,3	0	42,1	0	0	13,9	4,8
Источен	Број	136	8	66	25	16	8	5	3	2	1	1	1
Источен	Пов	2635,7	46,2	700,4	466,3	333,4	272,0	263,7	154,2	161,7	82,9	120,0	34,9
Југоист.	Број	91	24	29	9	14	11	2	2	0	0	0	0
Југоист.	Пов	1464,0	295,2	518,0	153,0	222,3	164,7	62,3	48,5	0	0	0	0
ВКУП.	**Бр**	**1055**	**100**	**517**	**187**	**77**	**71**	**24**	**47**	**15**	**7**	**6**	**4**
ВКУП.	**Пов.**	**16833,8**	**1218,6**	**7712,7**	**2972,1**	**1175,4**	**1378,4**	**582,6**	**880,4**	**384,7**	**201,3**	**214**	**113,6**

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 4. Број на ридско-планински населби и број на жители по статистички плански региони во Р Македонија, според пописот од 1961 година.

Статист. плански регион	**Вкупно ридско-планински населби**		**Број на населби според големина - број на жители и вкупно население во населбите**										
			раселени	**Од 1 до 100 ж.**	**101 – 300 ж.**	**301 – 500 ж.**	**501 - 800**	**801 – 1000 ж.**	**1001 – 2000**	**2001 – 3000**	**3001 – 5000 ж.**	**5001 – 10000 ж.**	**над 10001 ж.**
Скопски	Број	72	0	3	14	18	22	7	8	0	0	0	0
Скопски	Нас	41282	0	201	3048	7238	13623	6273	10899	0	0	0	0
Полошки	Број	122	5	9	36	12	32	15	11	1	1	0	0
Полошки	Нас	67198	0	542	7484	4461	20725	13103	15445	2242	3196	0	0
Југозападен	Број	173	5	18	74	40	33	10	12	3	0	1	0
Југозападен	Нас	90376	0	1140	14716	14772	20300	8986	16361	7778	0	6323	0
Пелагониски	Број	173	4	13	62	48	26	9	9	1	1	0	0
Пелагониски	Нас	75828	0	676	13195	18155	17384	7859	12066	2394	4099	0	0
Вардарски	Број	113	5	16	39	34	19	2	3	0	0	0	1
Вардарски	Нас	66472	0	822	8064	12768	12256	1751	3761	0	0	0	27050
Североисточ	Број	146	1	5	43	44	32	9	10	2	0	0	0
Североисточ	Нас	73886	0	392	8801	16725	21098	8249	13366	5255	0	0	0
Источен	Број	136	6	17	42	26	21	9	12	1	1	0	1
Источен	Нас	84996	0	973	8631	10352	13627	8219	16394	2242	4289	0	20269
Југоисточен	Број	87	6	24	20	18	14	3	2	0	0	0	0
Југоисточен	Нас	27845	0	1178	4850	7334	8419	2858	3206	0	0	0	0
ВКУПНО	**Бр**	**1055**	**32**	**105**	**330**	**570**	**199**	**64**	**67**	**8**	**3**	**1**	**2**
ВКУПНО	**Нас.**	**527883**	**0**	**5924**	**68789**	**91805**	**127432**	**57298**	**91498**	**19911**	**11584**	**6323**	**47319**

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Пресметано од авторот.

Табела 5. Број на ридско-планински населби и број на жители по статистички плански региони во Р Македонија, според пописот од 2002 година.

Стат. пла рег	Вкупно ридско-планински населби		Број на населби според големина - број на жители и вкупно население во населбите										
			раселени	Од 1 до 100 ж.	101 – 300 ж.	301 – 500 ж.	501 – 800	801 – 1000 ж.	1001 – 2000	2001 – 3000	3001 – 5000 ж.	5001 – 10000 ж.	над 10001 ж.
Скопски	Број	72	3	20	11	7	11	5	10	3	1	1	0
Скопски	Нас	46203	0	717	2432	2585	6927	4505	13647	6898	3167	5325	0
Полош	Број	122	13	37	12	9	17	8	19	4	2	1	0
Полош	Нас	74351	0	859	2234	3271	10983	7339	26096	9750	8532	5287	0
Југозап	Број	196	10	109	34	9	14	3	8	5	2	1	1
Југозап	Нас	77410	0	3669	5831	3888	8748	2511	12138	12297	7831	5936	14561
Пелагон	Број	173	17	97	44	9	2	0	1	1	1	1	0
Пелагон	Нас	27959	0	3349	7710	3416	1210	0	1026	2424	3494	5330	0
Вардар	Број	119	23	75	9	4	4	1	2	0	0	0	1
Вардар	Нас	55494	0	1888	1506	1652	2678	857	3197	0	0	0	43716
Северо	Број	146	2	84	43	9	4	0	2	0	0	1	1
Северо	Нас	41197	0	3889	7107	3040	2533	0	3146	0	0	6924	14558
Источ	Број	136	8	66	25	16	8	5	3	2	1	1	1
Источ	Нас	84386	0	2003	4408	6132	5386	4363	3887	4316	3237	7002	43652
Југоист	Број	91	24	29	9	14	11	2	2	0	0	0	0
Југоист	Нас	19256	0	667	1437	5452	7147	1790	2763	0	0	0	0
ВКУП.	**Број**	**1055**	**100**	**517**	**187**	**77**	**71**	**24**	**47**	**15**	**7**	**6**	**4**
ВКУП.	**Нас**	**426256**	**0**	**17041**	**32665**	**29436**	**45612**	**21365**	**65900**	**35685**	**26261**	**35804**	**116487**

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Пресметано од авторот.

Табела 6. Број на населби, вкупна површина, вкупно население, индекс и процент, гледано по статистички плански региони и вкупно во Македонија.

Статистичк и плански регион	**Вкуп. нас. со р-п релј.**	**Број на рид. план. насел.**	**Од тоа:**		**Вкуп. површ.**	**Број на жители и густина на населеност:**				Инд. 2002 / 1961	Проц. % (-/+)
			Рид.	План.		Поп. 1961	Густ. км^2	Поп. 2002	Густ. км^2		
Скопски	127	72	53	19	1129,1	41282	36,6	46203	40,9	111,9	11,9
Полошки	184	122	44	78	1921,5	67198	35,0	74351	38,7	110,6	10,6
Југозападен	286	196	97	99	2556,6	90376	35,3	77410	30,3	85,7	-14,3
Пелагониски	342	173	120	53	2902,8	75828	26,1	27959	9,6	36,9	-63,1
Вардарски	216	119	96	23	2440,5	66472	27,2	55494	22,7	83,5	-16,5
Североисточ	192	146	87	59	1783,6	73886	41,4	41197	23,1	55,8	-44,2
Источен	218	136	93	43	2635,7	84996	32,2	84386	32,0	99,3	-0,7
Југоисточен	185	91	69	22	1464	27845	19,0	19256	13,1	69,2	-30,8
ВКУПНО	**1750**	1055	659	396	16833,8	527883	31,3	426256	25,3	80,7	-19,3

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 7. Број на општини, ридско-планински населби и површина според орографски услови гледано по макро региони во Македонија.

Поголем дел од Република Македонија	**Вкуп општ ридско план. релјеф**	**Вкупно населби**	**Од тоа ридско-план.**	**Вкупна површина на опш. со р-п релјеф**	**Орографски услови**			**Ридско-планински простор површина во км^2**
					Рамни.	**Ридски**	**План.**	
Повардарие	19	343	191	5508,8	1939,2	2555,1	1014,5	3569,6
Западен дел	31	812	491	10393,6	3012,7	3434,1	3946,8	7380,9
Источен дел	26	595	373	8491,2	2607,9	3900,6	1982,7	5883,3
ВКУПНО	**76**	**1750**	**1055**	**24393,6**	**7559,8**	**9889,8**	**6944**	**16833,8**

Извор на податоци; Државен завод за статистика; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 8. Број на општини, населби, вкупна површина, вкупно население и густина на населеност гледано по макро региони во Македонија.

Поголем дел од Република Македонија	**Бр. на рид.-план. нас.**	**Од тоа:**		**Вкуп. Површ.**	**Број на жители и густина на населеност:**				Инд. 2002/ 1961	Проц. % (-/+)
		Ридс.	План.		Попис 1961	Густ. км^2	Попис 2002	Густ. км^2		
ПОВАРДАРИЕ	191	149	42	3569,6	107754	30,2	101697	28,5	94,4	-5,6
ИСТОЧЕН ДЕЛ	373	249	124	5883,3	186727	31,7	144839	24,6	77,6	-22,4
ЗАПАДЕН ДЕЛ	491	261	230	7380,9	233402	31,6	179720	24,3	77,0	-23,0
Вкупно РМ	**1055**	**659**	**396**	**16833,8**	**527883**	**31,3**	**426256**	**25,3**	**80,7**	**-19,3**

Извор на податоци: Државен завод за статистика; Државен катастар. Пресметано од авторот.

Табела 9. Број на ридско-планински урбани и рурални населби, нивна површина и население, гледано по региони во Република Македонија.

Статист плански регион	Вк. повр. БРР*	Вк. насел. 2002**	Вкупно ридско – планински населби			Од тоа: ридско – планински урбани населби			Од тоа: ридско – планински рурални населби		
			Бр.	**Повр.**	**Нас.**	**Бр.**	**Повр.**	**Нас.**	**Бр.**	**Повр.**	**Нас.**
Скопски	1812	578144	72	1129,1	46203	0	0	0	72	1129,1	46203
Источен	2416	305930	136	2635,7	84386	3	237,8	53891	133	2397,9	30495
Пелагон	3340	219741	173	2902,8	27959	1	23,0	5330	172	2879,8	22629
Полош	4717	238136	122	1921,5	74351	0	0	0	122	1921,5	74351
Југоист	4042	133180	91	1464	19256	0	0	0	91	1464	19256
Југозап	2310	172787	196	2556,6	77410	1	12,4	14561	195	2544,2	62849
Вардар	3537	203213	119	2440,5	55494	1	61,5	43716	118	2379,0	11778
Северо.	2739	171416	146	1783,6	41197	2	18,7	21482	144	1764,9	19715
ВКУП.	**24913**	**2022547**	**1055 100%**	**16833,8 100%**	**426256 100%**	**8 0,76**	**353,4 2,1%**	**138980 32,6%**	**1047 99,24**	**16480,4 97,9%**	**287276 67,4%**

* Извор: БРР-Биро за регионален развој,Скопје, http://www.brr.gov.mk/brr.gov.mk/;
**ДЗС-Државен завод за статитистика, попис 2002 г.; Пресметано од авторот.

Табела 10. Број на ридско-планински урбани и рурални населби, нивна површина и население, гледано по макро региони во РМакедонија

Поголем дел од РМ	Вк. пов. БРР	Вк. нас. 2002	Вкупно ридско-планински населби			Од тоа: ридско-планински урбани населби			Од тоа: ридско-планински рурални населби		
			Бр.	**Повр.**	**Нас.**	**Бр.**	**Повр.**	**Нас.**	**Бр.**	**Повр.**	**Нас.**
ПОВАРД.	5349	781357	191	3569,6	101697	1	61,5	43716	190	3508,1	57981
ЗАПАДЕ.	10367	630664	491	5883,3	179720	2	35,4	19891	489	5847,9	159829
ИСТОЧЕ.	9197	610526	373	7380,9	144839	5	256,5	75373	368	7124,4	69466
ВКУПНО	**24913**	**2022547**	**1055**	**16833,8**	**426256**	**8**	**353,4**	**138980**	**1047**	**16480,4**	**287276**

Пресметано од авторот.